Lesnícky náučný chodník Sobranecké kúpele

Kraj:	Košický
Okres:	Sobrance
Geomorfologická jednotka:	Východoslovenská rovina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Horňa, rázcestie
Východisko:	Horňa, rázcestie (bus zastávka pred Sobraneckými kúpeľmi pri odbočke do obce Horňa)
Trasa:	Horňa, rázcestie – Sobranecké kúpele – areál bývalého kúpeľného lesoparku
Dĺžka, prevýšenie:	1,8 km, prevýšenie 10 m
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	17
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, prírodovedné, ochranárske, historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, cyklistický, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2011

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Lesy SR, š. p., Odštepný závod Sobrance, Kúpeľská 69, 073 01 Sobrance, tel. 056/ 652 2275

Poznámka: Pre väčšie skupiny návštevníkov odbornej aj laickej verejnosti je možné vyžiadať sprievodcu alebo lesného pedagóga z Lesy SR, š. p., Odštepný závod Sobrance (kontakt vyššie).

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie s možnosťou využiť profesionálneho sprievodcu.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Sobranecké kúpele. Bývalé kúpele severne od centra Sobraniec v severovýchodnej časti Východoslovenskej roviny so sedemstoročnou tradíciou, v istom čase známe a veľmi vyhľadávané. Najstarší doklad o nich pochádza z roku 1336, kedy sa spomínajú štyri soľné pramene v kronike michalovského grófa Sztáraya. V roku 1400 už boli Sobrance chýrnym kúpeľným mestečkom. Nový názov mestečka Sobrance vraj pochádza zo slov zobrať sa, poschádzať sa, lebo sa tu schádzali ľudia z okolia i zďaleka. V roku 1830 mali kúpele už 100 izieb a boli veľmi vyhľadávané. Prichádzali sem hostia nielen z Uhorska, ale aj z Ruska, Moldavska a Poľska. V roku 1836 dal nový majiteľ kúpeľov gróf Török postaviť nový kúpeľný dom, hlavný prameň zakryť kupolou a vzájomne ich prepojiť kolonádou. Boli to sezónne letné kúpele s 1 200 liečebnými pobytmi ročne. Na pitnú liečbu sa využívali tri pramene, z ktorých sa voda čerpala do litrových fliaš a rozvážala do celého Uhorska. Okrem pitia liečivej vody a kúpeľov sa úspešne využívali aj bahenné zábaly. Začal sa využívať aj štvrtý prameň – očný. Počas druhej svetovej vojny boli kúpele zničené. Do zrušenia prevádzky v roku 2004 kúpele väčšinou slúžili celkom úspešne na rehabilitáciu, od roku 2006 sú budovy bývalých kúpeľov v súkromnom vlastníctve a chátrajú.

Lesopark v Sobraneckých kúpeľoch. V minulosti bol hojne využívaný najmä kúpeľnými hosťami. Od roku 2004 areál kúpeľov chátral a lesopark bol značne zanedbaný. Jednotlivé zastávky náučného chodníka oboznámia návštevníkov s históriou a slávou Sobraneckých kúpeľov, so životom v lese a s prácou lesníkov. Za návštevu stojí miniarborétum pri lesnej škôlke. Atrakciou je detský poľovnícky posed, ktorý slúži ako vyhliadková plošinka. V mokradi má svoje obydlie miestna kúpeľná príšerka Eliška. Stojany s informačnými tabuľami chodníka majú striešky upravené ako vtáčie búdky s vletovým otvorom zboku. Popri chodníku je označených 22 druhov drevín stĺpikmi so slovenským aj odborným názvom. Na konci chodníka je prameň liečivej minerálnej vody. Tu sa nachádza zóna určená deťom s ihriskom, altánkom, ohniskom a dreveným posedením.

Východoslovenská rovina. Rozsiahla tektonická zníženina na juhovýchode Slovenska, presahujúca k nám od juhu z Maďarska a Ukrajiny ako severovýchodný výbežok Veľkej Dunajskej kotliny, s členitým pôdorysom zhruba medzi Stredou nad Bodrogom, Trebišovom, Vranovom nad Topľou, Ložínom, Michalovcami, Sobrancami, Vyšným Nemeckým a Veľkými Trakanmi. Tento geomorfologický celok spolu so susedným – Východoslovenskou pahorkatinou –, ktorý ju lemuje od západu a severu, tvorí

geomorfologickú oblasť Východoslovenská nížina. Ďalej susedí na juhozápade so Zemplínskymi vrchmi a na juhu a východe siaha po štátne hranice s Maďarskom a Ukrajinou. Tektonické poklesávanie územia podmienilo vejárovité usporiadanie riečnej sústavy Bodrogu a široké navzájom splývajúce riečne nivy jeho zdrojníc – Ondavy a Latorice – a ich prítokov (Topľa, Laborec, Uh). Nad rovinu na plošne rozsiahlych holocénnych riečnych hlinitých nánosoch týchto nív sa miestami dvíha mierne zvlnený až zvlnený reliéf pleistocénnych akumulácií spraší, naviatych pieskov a najmä nápadných neogénnych vulkanických andezitových a ryodacitových ostrovčekovitých vyvýšenín, napr. Avaš, Veľký vrch, Tarbucka (278 m n. m.) – Čierny vrch, Veľký kopec – Malý kopec – Čierna hora, ktoré vznikli na miestach tektonických porúch (zlomov). Hydrologicky patrí územie do povodia Tisy, tvoriacej na úseku 5 km slovensko-maďarskú štátnu hranicu, ktorej mohutný, nad rovinu sa dvíhajúci agradačný val neumožňuje zaústenie Latorice do nej a núti ju tiecť paralelne s ňou, pričom medzi nimi vzniklo silno zamočiarené územie. Východne od Klina nad Bodrogom, kde sa Bodrog (tvoriaci asi na 1 km štátnu hranicu) odkláňa do Maďarska, je najnižšie položené miesto Slovenska – 94,3 m n. m. V riečnych nivách meandrujúcich riek boli pôvodné prirodzené hydrologické pomery silno zmenené človekom. Nachádzajú sa tu mŕtve ramená, mokrade a slatiny, sústavy odvodňovacích kanálov. V štrkopieskových riečnych náplavoch, ktoré môžu dosahovať mocnosť až niekoľko desiatok metrov, sú najvýznamnejšie zásoby podzemných vôd, vyskytujú sa tu aj minerálne vody (Sobrance, Trebišov). Územie je prevažne odlesnené, po hydromelioračných úpravách tu prevláda orná pôda, intenzívne poľnohospodársky využívaná, sú tu lúky slúžiace aj ako suché poldre a pasienky. Výnimočne sa pozdĺž vodných tokov vyskytujú lužné lesy, ktorých časť s cennými prírodnými pomermi je jadrom Chránenej krajinnej oblasti Latorica. V čiastkovom poklesovom a preto silno zamočiarenom území – v Senianskej mokradi – na severovýchode roviny zaberá veľkú plochu sústava chovných rybníkov z 80. rokov 20. storočia, ktorá zároveň predstavuje mimoriadne významnú ornitologickú lokalitu. Teplé suché podnebie, rovinatý charakter územia a najmä južné svahy vulkanických exotov predstavujú ideálne podmienky pre pestovanie viniča – vyvinula sa tu Východoslovenská vinohradnícka oblasť a na hranici so Zemplínskymi vrchmi Tokajská vinohradnícka oblasť.

Názvy informačných panelov

1. Lesnícky náučný chodník Sobranecké kúpele – Mapa LNCH Sobranecké kúpele
2. Mravec lesný
3. História Sobraneckých kúpeľov
4. Stromy našich lesov
5. Lesná škôlka
6. Zvieratá našich lesov
7. Rastliny našich lesov
8. Vtáci našich lesov
9. Meter dreva
10. Mohutný dub letný
11. Funkcie a produkty lesa
12. Život stromov
13. Kaplnka svätého Huberta
14. Prosba lesa
15. Mokrade
16. Poľovníctvo a starostlivosť o zver
17. Minerálny prameň

© http://cintemdiery.sk/sobranecke-kupele/

MAPA LNCH SOBRANECKÉ KÚPELE
Legenda:
TRASA LNCH SOBRANECKÉ KÚPELE
TU STOJÍTE
ZASTÁVKY LNCH
OSTATNÉ OBJEKTY
CESTA

SOBRANCE